El pronom

Professor: Jordi-Carles Burillo

1. Definició

El pronom és una categoria gramatical que és usada com a equivalent d'un nom, un sintagma o una oració sencera. Aquest nom, sintagma o oració compleix una funció referencial en relació al pronom, cosa per la qual aquest referent ha d'haver aparegut abans que l'esmentat pronom. El lloc ocupat pel pronom representa el referent que ens estalviem de repetir.

2. Diferència entre adjectius i pronoms

	Adjectiu (determinant)	Pronom
Relació amb el nom	L'adjectiu, com a determinant, acompanya el nom.	El pronom substitueix un nom, un sintagma o una oració.
Funció en relació amb el nom	L'adjectiu, com a determinant, serveix per concretar molt, poc o gens el nom que acompanya.	El pronom, tot substituint un nom, un sintagma o una oració, compleix la mateixa funció que li pertocaria a aquestes estructures.
Existència d'un referent	L'adjectiu no té cap referent.	El pronom té un referent (nom, sintagma nominal i oració).
Exemples	Aquesta casa m'agrada, però aquella és més barata.	Aquesta casa m'agrada, però aquella (casa) és més barata.

3. Tipologia

Nom	Funció	Pronom	Exemples
Pronoms personals forts	Fan referència a persones.	Flexió de nombre i persona (1a, 2a, 3a), i gènere (només a la 3a persona): • jo, mi / nosaltres; • tu / vosaltres; vostè/vostès (tractament de respecte); vós • el-ella, si / ells-elles. Són tònics i es pronuncien de manera independent d'altres paraules. Vostè/vostès funcionen gramaticalment com si fossin de la 3a persona. Vós és un forma de respecte molt formal.	Segons tu, no sortirà bé; jo, en canvi, penso el contrari. Entrin vostès i seguin, que tot seguit els atendrem.
Pronoms personals febles (cliqueu ací)			
Pronoms demostratius	Indiquen la situació del referent respecte a l'espai, el temps o el discurs (proximitat o llunyania).	Tenen la mateixa flexió de gènere i nombre que els adjectius demostratius (aquest, aquell...). Hi ha dos pronoms neutres: això (neutre); allò (neutre).	Aquella jaqueta abriga molt molt poc, prefereixo aquesta (jaqueta). Vols anar quinze dies de vacances? Això (tota l'oració anterior) no pot ser!
Pronoms possessius	Indiquen la possessió, la pertinença o la relació del referent.	Tenen la mateixa flexió de gènere, nombre i persona (precedits d'article) que els adjectius possessius (el meu, teu, el seu...).	La meva empresa paga uns bons sous, però la teva (empresa), si.

Pronoms numerals	Especifiquen l'extensió o l'ordre en relació a un referent.	Tenen la mateixa flexió de gènere i nombre que els adjectius numerals (un/una, dos/dues...; primer. segon; doble, triple...).	Tu ets el tercer de la llista; jo el segon.
Pronoms quantitatius	Indiquen una quantitat d'una manera vaga, general o imprecisa en relació a un referent.	Tenen la mateixa flexió de gènere i nombre que els adjectius quantitatius (molt, poc, bastant, gaire...).	
Pronoms indefinits	Indiquen indeterminació o vaguetat en relació a un referent.	Els pronoms indefinits tenen unes formes pròpies: • un, una, uns, unes; • algú, hom; alguna cosa, quelcom; • ningú; res, cap cosa • tot, tothom; • ambdós, ambdues, • altri, altre; • qualsevol; • en tal, en tal altre; • cadascú, cadascun/-a, /-s, /-es. Quelcom és un forma molt formal i literària que cal evitar. Ningú és un pronom; no un adjectiu (cap persona; no: ninguna persona).	Escolliu: o l'un, o l'altre. Heu vist algú dins de l'aigua? No, no hi hem vist ningú / cap persona. Ha arribat res / alguna cosa per a mi, avui? Tothom pot pujar a l'avió. Que cadascú agafi la seva llibreta i escrigui...
Pronoms interrogatius	Serveix per preguntar sobre un referent en les oracions interrogatives indirectes.	Flexió de gènere i nombre: • qui (persones); • què (coses); • quin/-a, /-s, /-es.	Qui vol acompanyar-me en el viatge? Què necessites per resoldre el problema? Ací tens les eines! Quina (eina) vols? Quin és el que més t'agrada?